

Universitätsbibliothek Paderborn

Homiliæ Qvadragesimales Reverendissimi D.ni P. F. Hieronymi Baptistæ De Lanvza Venerabilis memoriæ Episcopi Barbastrensis & Albarrazini, Ord. FF. Prædicatorum

Ex Hispanico idiomate in latinum perfectè fideliterq[ue] iuxta posteriorem omnium, nouamq[ue] editionem translatae, & ab innumeris cùm S. Scripturæ, tùm SS. Patrum typographicis erroribus emendatæ ... cum triplici Indice ...

Lanuza, Jerónimo Bautista de

Antverpiæ, 1649

§.2. Prope erat Pascha &c. Congruenter incipit Christus cum flagello: fundavit in timore Euangelium suum, est enim omnis boni principium.

[urn:nbn:de:hbz:466:1-53104](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-53104)

adferat, tantum, vt eius vitantes verbera Euro-
citis se de templo fugituri proripiant.

Ho. 25. in Matt.
Sunt illa fuit D. Chrysof. consideratio ad
ea verba, quæ Christus Petro dixit ipsa suæ pas-
sionis nocte. Iudæi milium caterua supati accedunt
eum comprehensuri: quæ quæritis? Respon-
dent: Iesum Nazarenum: ait illis Iesus: Ego sum:
cuius verbi tanta vis fuit, vt, velut si tormenti
bellici fuisset laxata rota, illos perstrinxerit, &
in terrâ confusus victorque prostrasset. A casu
resurgunt, & ad Christum denuo reuertuntur, idē
ab eis quærit: quem quæritis? iterum respondet:
Iesum Nazarenum. Iam dixi vobis quod ego sum,
eu ego, me solum capite. Petrus vt vidit, quod
violenta magistro suo manus iniicerent, suam
gladio applicat, & Malcho Pontificis seruo dis-
secat auriculâ. O Petre, sic Christus, mitte gladiū
tuum in vaginam, solo tu me gladio defendas.
An putas, quia si voluero, non possum recurrere
ad Patrem meum auxilium postulans, & in mo-
mento temporis auxiliatus mihi mitteret copias
in eorum supplicium meique præsidium, plus

dum, causam eius inquirendo. Quid ira te, Do-
mine commouet, vt tam grauiter incandesca-
tis quis te celestis dulcedo sic amaricatur? quis ad
flagella compulsi te fontem misericordie? fla-
gellis dirissime cæsus? inquit D. Chrysof.) os
tuum nequaquam aperuisti: clavis in cruce con-
fixus, tacuisti vt agnus: nunc vero cum in te
nihil habeant, nec flagris concutiant, quid est
quod te tantum irretit, vt rem adeo nouam
moliaris? Audiamus D. Chrysofomum: *Qua-
sit dignum est, quo gratia Christus hic indigna. Ho. 22. in
tus est, & maxime cum alias iniuriis contumelias. Ioan. T. 3.
que affectus, Samaritanus & demonum habens
appellatus, nihil tale fecerit, nunc non contentus
flagello, verbis etiam in eos inuehitur. Rationem
inquiramus.*

§. 2. Prope erat Pascha, &c. *Congruenter
incipit Christus cum flagello: fundauit in ti-
more Euangelium suum; est enim annis boni
principium.*

Diuino consilio seipsum Christus mundo
manifestaturus, regnum Ecclesiæ suæ le-
gemque fundaturus Euangelicâ, per hoc
opus principū ei dedit, quamuis enim suscipiat
in se legem amoris fundare: nihilominus vt illa
firma consistat, lanâque conseruetur illâ in timore
fundare est necessarium. Verè mirabilis est ille
discursus D. Aug. proposito conformis. *Andax est Li. quest.
homo, & temerarius, cui si digitum porrexeris, veteris &
totam arripit manum, idcirco necesse est timore noui te-
cuius restatetur audacia. Hinc Spiritus S. Si non stamen-
in timore Domini conuerter te instanter, cito subuer. q. 102.
tetur domus tua. Sumit metaphoram ex doctrina Eccl. 17. 4.
Christi, & quodiana experientia ex eo nimirū *Matt. 7.
quod domus firmus principaliter pendeat ex 24.
fundamento: qua de causa sapiens architectus, I.
altum erecturus ædificiū, hoc primū satagit, Funda-
vt pro fundamento petrâ collocet solidissimam, mentum
qua seruetur immobilis. Deus omnium est opificiū domus
sapiientissimus, proinde suis statuit ædificiis, vt Evange-
firma consistant, fundamentum quo nullum se- licæ, ti-
curius. Et hoc timor est. Ita in primo illo opere mor est.
contigit, quod erexit, naturæ nostræ huma-
næ, primarios parentes nostros creans in gratia
suæque fundatos amicitia. Vt autem hoc ædifi-
cium tutum esset, ac in legis obseruatione, quâ
illis præscriperat, immobile, continuo timorem
illi adiecit in fundamentum. Vnde mandatum
illis proponens, quod seruari volebat, illos ipsa
morte percellit ac penetrat, dicens: *In quo Gen. 2. 17.
cunctaque***

Matt. 26. 53.
XIV. Si vnus Angelus (argumentatur D. Chrysof.) potes
adeo sit, vt sub vna nocte centū octoginta quin-
que millia bellatorum de castris delectat Senna-
cherib, quid eorum efficere credimus duodecim
posse legiones: cum legio sex milibus, sexcentis,
& sexaginta sex constet militibus, duodecim
autem legiones numerum expleant ferè octo-
ginta millium Angelorū. Quærit D. Chrysof. quid
hoc Domine? quæ premit te necessitas cum re-
velles defendere, & horū insolentiâ reprimere,
petere Angelos, qui hoc efficient? Optimè nūc
brachij tui declarasti potentiam cum vnico verbo
rotam hanc prostraueris: Idcirco militum
que colluicem? loquebatur de suppliciis Chris-
tus, & tantum abest, vt ipse ea per seipsum infe-
rat, vt quasi verò veris supponat, quod si casti-
gare contumaces debuisset, hoc manu faceret
abena, & Angelorum ministerio. Cum igitur in
hoc casu non conuenire ipsi videatur propria id
manu exequi (quando proteruos illos punire
vellet) peccatum licet maximum fuerit in ip-
sum commissum, quo vitam illi conabantur au-
ferre, quem modo nunc in principio, cum cri-
men sit leuius, ille ipse est, qui flagellum arripit,
ille ipse qui propriis manibus infert suppli-
cium, punitque sacrilegos? Rem adeo nouam
dignum est inquit D. Chrysof.) vt admiremur,
& hæc nos moueat admiratio ad Philosophan-

cumque die comederis ex eo morie morieris. Diabolus hoc voluit evertere aedificiū; quid egit? manum applicuit fundamento, illud de anima, quae in eo fundabatur; abstulit, atq; protoplastis: *Nequaquam morte moriemini.* Timore sublato: cuncta corruunt. Unde taura tibi & effrenis viuenti licentia, qua vita viuis adeo immorigeta reiecto omni timore, Deum impetrit offendens, grauissima piacula ea committens facilitate, quae calicem aquae sumeres: *Bibit quasi aquam iniquitatem.* Nisi ex eo quod tibi diabolus timorem abstulerit, dicendo: *Nequaquam morte moriemini: ne timetis, non enim tam improuisa morte hinc abripieris, ut nullum superis tibi remediū, est vita, est poenitentia, sunt Sacramenta, sunt confessarij, est passio Christi, est Dei infinita misericordia.* Sic loquitur Dauid: *Dixit inuisus, ut delinquat in semetipso, non est timor Dei ante oculos eius.* Proponit impius apud se scelera committere nequissima; unde hoc? quia Deū non timet. Quinimo de sceleratoribus idem dixerat Dauid: *Omnes declinauerunt, &c. sepelietur pater: est guttur eorum, &c. veloces pedes eorum ad effundendum sanguinem.* Horum omnium causa haec est: *Non est timor Dei ante oculos eorum.* Ob eandem rationem, erecturus Christus Euangelicæ suæ legis aedificiū adeo cellum, ut ad cælum usque pertingeret, & nos illi coniungeret, ac in illud introduceret, necessitas requirebat, ut firmissimum timoris præmitteret fundamentum.

III. Nec huic repugnat, legē esse amoris, cū ipse doceat Spiritus S. quod amor, ut firmus sit & constans, sit in timore fundandus, nō seruilis sed filialis, & reuerentiā: Sapientis calamo describitur Spiritus S. mirabili oratione timoris Dei præminentias, ex occasione qua dixerat, prudentissimū, maximiq; pondetis seniorū esse consiliū, quando timore Dei commouentur. Et orditur dicens, quod nouē inuenit, quæ cunctorū ore ac calculo cēsentur pretiosa, verbi gratia; habere filios mouergos, victoriā de hostibus reportare, mulierē fortitū prudentē, amicū si cælum inuenire, &c. Verumtamen hoc vnū cæteris caput atollere, *Non est insusceptibilis cordis magnificans, & decimū dicā in lingua hominibus.* Et quid est hoc decimū cæteris eminentius? *Timor Dei super omnia se superposuit.* Quasi dicat: olem cæteris liquoribus supernata, & quod cætera debet sustinere, ratio tuadet, ut ipsum omni sit solido solidius. Præcipue tamē ait, ut amor solidetur. *Timor Dei vnū delectationis.* Nullū aedificiū stabile, nisi timore solidetur, nulla ciuitas, nulla respublica, regnū nullū foret paciūcū, nisi pro basū timorē

superponat. Omnes obstupescit quod Dauid cū tanus esset Rex tā fortis, sapiens, prudēs, ab ipso electus Deo, datusque populo ne vel vno die pacificus in Regno suo relederet. Ab ipis regni sui vid in & suprema potestatis incunabulis bellorū motibus alteratur. Iā propria in illū confurgit tribus quam viuda, iā aliarū tribuū fœdisfragi seditiones mouent: filius vteri eius in patrē mouetur perduellus, & ad egressum de Hierusalē patrē patricida compellit. Illius subditus Semei, puluēt in illū lapidesque coniecit conuictiosus; dux primarius Ioab illū minis aggreditur audacior. Ratio hæc est: quia mitissimus erat, & illi debitam denegauerunt reuerentiā. Preces & singultus Abigail illum decinent, quando contra Nabal progreditur spirans minarum & cædis. Vnius mulieris Thecuis oratio filio Absalon patris impetrat indulgentiam: nonerat autem, quod petendo solummodo veniam, cunctorum statim criminum memoriam benignus abūceret. Ipse hoc idem fatetur & pro eius remedio votis omnibus expetebat videre regi sui habenas filio suo tradi Salomoni: quocirca sic Deum, ut has illi traderet, deprecatur. *Deus iudicium tuum Regi da, & iustitiam tuam filio Regi.* Et quid inde boni? *Orietur in diebus eius iustitia & abundantia pacis.* Pax esse non potest, si non riget iustitia, & magna magnæ paci iustitia requiritur. Nec irrita vota. Regni Gubernacula suscepit filius eius Salomon: intellegit autē, quod Adonias crimē cogitaret incestuosum, matrimonij scilicet cū Abisag. nouera sua, quæ patri suo Dauid nupta fuerat, licet intacta, quem illico mandat occidi, & occiditur, cui nec propriæ matris Bethsabee preces versiam vitamque valuerunt obtineret licet illa primæ essent quas filio iam Regi mater obtulerat. Confessum ad iudicium eius imperio trahitur sacerdos Abiathar, nescio ob quam in eum commissam culpam, atque illi. Pater reuerende, modus ille tuus agendi periniquus exigebat, ut tibi vitam adimerem, sed huius me reuerentia detinet, quod arcam foderis Domini coram patre meo Dauid tuleris, unde hoc tibi supplicium impositus, ut officio tuo defungaris, & foras secedas ad hereditatem tuam in Anatoth, ibique deinceps exortis viuas & solitarius. Post hæc milites vocat robustos, quibus imperat, ut Ioab ducem exercitus inquirant confobrimum suum & vbiūque illum inuenierit, continuo trucident, ob commissā quædam scelera: quamuis autem Ioab huius planē conscius ad altare confugerit velut asylum, illudque fuerit complexus, præcepit

4. 3. 4.

Iob, 13, 16.

II.

Sublato timore cuncta corruunt.

Psal. 15, 1.

Pf. 13, 9.

III.

Amoris lex timore confirmatur.

Ecc. 25, 9.

IV.

Timor cæteris supereminet.

6. 2. 3.

V.

Cur Dauid in pace nū-

quam vi-

axerit.

Pf. 71, 1.

Et quid inde boni?

Orietur

in diebus eius

iustitia &

abundantia

pacis.

Pax esse

non potest,

si non riget

iustitia, &

magna

magnæ paci

iustitia requiritur.

Nec irrita

vota.

Regni Gubernacula

suscipit filius eius

Salomon:

intellegit autē,

quod Adonias

crimē cogitaret

incestuosum,

matrimonij scilicet

cū Abisag.

nouera sua,

quæ patri suo

Dauid nupta

fuerat, licet intacta,

quem illico mandat

occidi, & occiditur,

cui nec propriæ

matris Bethsabee

preces versiam

vitamque valuerunt

obtinere licet illa

primæ essent

quas filio iam

Regi mater obtulerat.

Confessum ad

iudicium eius

imperio trahitur

sacerdos Abiathar,

nescio ob quam

in eum commissam

culpam, atque

illi. Pater reuerende,

modus ille tuus

agendi periniquus

exigebat, ut tibi

vitam adimerem,

sed huius me

reuerentia detinet,

quod arcam

foderis Domini

coram patre meo

Dauid tuleris,

unde hoc tibi

supplicium impositus,

ut officio tuo

defungaris, &

foras secedas

ad hereditatem

tuam in Anatoth,

ibique deinceps

exortis viuas &

solitarius. Post

hæc milites

vocat robustos,

quibus imperat,

ut Ioab ducem

exercitus inquirant

confobrimum

suum & vbiū-

que illum inuenierit,

continuo trucident,

ob commissā

quædam scelera:

quamuis autem

Ioab huius planē

consciis ad altare

confugerit velut

asylum, illudque

fuerit complexus,

præcepit

trucidari.

VII. Probatur exemplo Anaxie.

nihilominus, ut eum eodem in loco, sicut factum est, enecarent.

3. Reg. 2. 36.

Nihil motatur, & rapti præcipit, impium filium Blateriorem Semci, qui patrem eius David tot enormibus comitijs afflixerat, pulvere ac lapidibus obducatur. atque illi: Numquid in mentem tibi venit, mortalium nequissime, calumniæ quibus patrem meum conviciator irritasti? Gratias age, quod tibi vitam cum iuramento totam certamque sit pollicitus, vetum in pace vitam non finies, nec deducam caninem tuam pacificè ad infernos. (a) Ne sub pœna capitis vrbe dedas Hierusalem, civitatem tibi ceterum esse computes. Hecidit, ut quadam die præsumpserit, ad villam suam excurrere, sibi persuadens Regem oblitum esse interdicti: sed fallitur: ex templo namque citatur, & interficitur. Elapsis ab hinc paucis diebus, duas videte licet mulieres, coram

(a) à l'echa de al mē. 4. r. 1.

3. Reg. 3. 1.

tribunali Salomonis de pœrolo licetem habentes gravissimam, quam quilibet esse suum assererat: quid Rex? afferte mihi gladium, puer medius dividatur; quo factum est, ut quæ vera mater esset omnes agnoscerent: quid inde fructus? quod timorem ut lapidem angularem regno suo collocavit, vnde contigit, ut tanta regnum eius pace gauderet, ut in omnibus mundi Provincijs hoc cognomine Rex pacificus haberetur. *Audiamus itaque omnis Israël iudicium, quod iudicasset Rex, & timuerunt Regem videntes sapientiam Dei esse in eo ad faciendum iudicium.* Sapiens Rex quo suum in pace regnum solidum firmumque servaret; timorem ut primum lapidem statuit, tot actibus severæ iustitiæ solidissimum. Si hoc hac in civitate & Regno servaretur, quam secunda, quamque læta continuo pace gauderemus. Hoc idem facere vult pacificus Rex noster Christus. Eius Respublica Ecclesia est, illam in lege pacis & amoris fundare debet, cui pro fundamento sublevarit timorem: quia *Timor Dei initium dilectionis.* Sunt autem homines, nefarii, qui amoris iudicijs redduntur ingrati, ac refractarij, necesse est, ut sciant, quod timere debeant ac reuereri Deum, & ex hoc principio procedere debet, ut intelligant, quod quamvis Deus suavis sit, mitis, ac benignus criminum indultor, puniat tamen, flagellet, & condemnet.

3. Reg. 3. 28.

VI. Christus timore suam fundat Ecclesiam.

7. Lib. 99. veteris ac canonem Evangelij, Deus determinavit, ut formidabile hoc Anaxie & Seraphira vxori eius contingeret fatuus, de quo huius diximus, quod venientibus fidelibus noviter convertis ac suorum

perium facultatum Apostolorum pedibus adicientibus, illi accesserint, qui agrum vendiderant pretij partem clanculum sibi reuerentes, reliquam Apollolis tradiderunt, & cum Petrus esset adeo misericors, ut Christus eius manibus claves traderet indulgentiarum, vrico tamen verbo, quæ d' singulis dixit in omnium oculis eos morte multavit inopinata. Quis non hoc admiretur, inquit D. Aug. quod pro vicio criminis quidem adeo leni secundum omnium, opinione & cum iam in pereiret prædicatio legis gratiarum, remissionis ac misericordiar; tam severam striclamque ea de causa iustitiam exerceret ille, cuius manus Christus claves commiserat misericordiar & quidem tantæ, ut nullum exciperet peccatum, ut declarat nomen illud vniuersale. *Quodcumque solueris super terram. Expediebat, inquit D. Aug. ut pro tali Evangelij timor Dei statueretur, de quo dixit David, cuiusque filius Salomon, quod sit initium sapientiæ, ut hunc fidelium coribus insperarent, ne crederent, quod liberè se possent in omnes effundere nequitas, eo quod illis lex promulgaretur, ac prædicaretur amoris, gratiæ, ac misericordiar.*

Matth. 16. 9. Ps. 110. 9. Ps. 117. 17. Eccl. 1. 16.

Quocirca addit D. Lucas, quid facinus illud hoc operabatur, non paruum scilicet timorem in tota Ecclesia. *Factus est timor magnus in vniuersa Ecclesia, & in omnes qui audierunt hæc.* Idem enarrat D. Hieron. contigisse, cum adhuc ipse iuuenis esset, & primas Grammaticæ classes frequentaret, illo flagello, quo Deus perfidum castigauit Imperatorem Iulianum Apostatam: dum enim hic toto mentis ardore, & ætulo periculis feruentiori Christum eiusque impugnet Ecclesiam, multis circumvallatus legionibus, suos profecutus concepit, animique sacrilega cœcideria, Deus illum per manum Mercurij Martyris solo vulneratum prostravit: nam de sepulchro resurgens lanceâ cor eius perualit, occiditque sacrilegum. Calus hic Gentilibus timorem metumque inculsit vniuersalem, quorum primarius in hæc verba admirabundus proripit. *Quis est hic Christianum Deus? An vobis non ingerunt ac inculcant infinitam eius misericordiam, cuius agnomen, de quo maxime gloriatur, sit peccatorum, scelestumque patiens supplicator. Verissime videmus, quod non sit eum eo iocandum: quia in offensores suos tanto conuertitur ardore, ut in eos non possent multare seueri. Dum adhuc illud Di. esse puer, &c. ac subito in ipso persecutionis ar. misisti ardore, Iulianum nunciatus esset interitus, eleganter sapore.*

Matth. 16. 9. Ps. 110. 9. Ps. 117. 17. Eccl. 1. 16.

D. Hier. In c. 3. A. b. c. d. e. f. g. h. i. j. k. l. m. n. o. p. q. r. s. t. u. v. w. x. y. z.

Hieron. Bapt. de Lavaco, Tom. III.

M.

unus de Ethnicis: quomodo, inquit, Christiani dicunt. Deum suum esse patientem, & εὐεργεταῶν? Nihil iracundius, nihil hoc furore praesumius, quae multo quidem sereno indignationem suam differre potuit. Nomen hoc εὐεργεταῶν Graecum est, & Epit. tetum quo praedicatores euangelici Christum honorabant, quod significat Malorum tolerans. Hoc operibus illis intendit Saluator noster, adeo stupendis, adeo tremendis, & quae vi eunt, à misericordia sua, ac patientia proflus aliena, vt timeas, quod si semel patienter tulerit, altera vice castigabit, sed nec praesumas illicitas tuas omni timore solutus implere voluntates: nouit enim flagellum, dum vult, repetere, & iustum est vt consilio Davidis acquiescas: *Seruite Domino in timore, & exaltate ei cum tremore.* Cave, nedum minus tibi caues, & vixis incurtus super te, si ut super hos, flagellum ingeminet iustitiae suae stridillimum.

Pf. 2. 11.

§. 3. Statuta Christus subuertit, hunc autem conseruat atrox inimicorum Dei percussio.

[G] 8

Ingressum suum secundo Dominus noster exorditur quando se regno suo manifestauit, sacri-legos flagellans eorumque puniens scelera, atque exturbando illos, & haec de regno suo, quo facti Principes Regesque ac Iudices doceat, quid sit, cui primario illis incumbat aduigilare cum primum obtinerint principatum, vt sedes, regnaque sua stabiliant, & quam insipiens sit eorum modus procedendi, qui status sectantur instituta, qui hoc principale statuunt status sui conseruandi fundamentum, vt Princeps regni sui gubernacula suscipiat vrbemque Metropolim ingreatur, peccata dissimulans, omnes hilariter excipiens, cuius ingressus sit cunctis pacificus, etiam ijs aliquando, qui ceteris sunt viuendi, si entia temerarios: vt eo modo ad primum sui ingressum sibi corda deuinciat subditorum, omni iunq; demulceat voluntates.

I. Status lex est peccato dissimulare.

II. Lex haec est impia.

III. Similitudo.

I. pia lex, lex iniusta, quae nedum bona, con est, qua cum Rex regnum consolidet, sed vt eum iunditus euertat. Impia primu est ac iniusta. Si in hoc regnum Vicerex aut Gubernator ingre diens à Domino nostro Rege constitutus, & in telligenis, quod in tali vel tali domo produciones in caput Regis texerentur, cuius ipse vices supplet, quodque in coronam conspirent, si occurrentis, illos lautus haberet, liberè permitteret suas profe qui produciones, vt eorum ad se alliciat voluntates, indubium est, quin eo ipso ceteris omnibus

proditorum se ostenderet infeliciorem, & dicere tur, quod in eandem conspiraret ipse traditiones: quandoquidem conantibus illis Regi tollere de capite diadema, sua ipse dissimularione, illos dis poneret, quatenus scelus nefarium exequantur, ac regi coram sibi perdes, elles imponant. Domes tice notum est, quod omnes Reges, Principes, gubernatores, tersaque iudices, ministri sunt Dei, de quo cunctis supremam, qua possent accipiunt, & habent potestatem, *Non est potestas nisi à Deo,* & ea de causa omni sunt reuetentia colendi, quia Dei locum obtinent, vt praeteritis diebus exarauimus. Similiter & omnibus est in propatulo, quod omnes, qui se mortali commaculant peccato, Dei sunt proditores, quodque idem sit peccate & manum suam contra Deum leuare, belioque Deu lacessere.

Rom. 13. 2.

Primatum igitur ac principale Principum ac Regum intentum esse debet, vt illis se forte opponant, hostesque eorum esse comprobent, flagrum assumant, quo tales acius puniant: qui hoc non agit, sed coniuuaret, his illius blan dretur, lineretque illos ceptas prosequi ini dias, eo nomine, quod illorum sibi velut luera ti voluntates, se requiorem reliquis aliquo mo do prodit esse proditorum. Idcirco contra tales formatae sunt grauiosae illae quiescae, quas Deus verbis exponit acerbioribus. *Andate Reges & intelligite, desiste iudices finium terra. Præbe Sap. 6. 2. aures vos, qui continentis multitudines, & placetis vobis in turbis nationum, quoniam data est à Domino potestas vobis, & virus ab Altissimo. Reges, qui tales vos esse coronam, scriptoque monstratis Principes, qui ceteris cathedras sub limiores vos possidere gloriamini, vobisque com placens, dum seruis, custodibus, apparitoribus, totoque vos mundo cemitis circumualiatos, qui vobis plausibus abblauditur, audite me, auscultate me.*

IV. Qui Dei hostes non ardet, ipse hostis dicitur.

Primum quod vobis dico, & cui debitis atten dere, hoc est, quod principatus, maiestas, ac po testas, de vestro non oriatur prouentu: quia ra tione huius ceteris non estis omnibus dignio res, viles vermiculi, sed Deus est, qui vobis hanc indulsit potentiam, dedique celsitudinem, qui supremus est omnium, & altissimus Dominus. Hoc supposito, noueritis, quod strictiorem à vobis exiget rationem, quam vos ipsi à vestris ex pteretis economis. *Interrogabis opera vestra, & strictissi cogitationes seruiabitur.* Vos à seruis nullam exi mum in gnis cogitationum, sed operum rationem, ipse dicitur vero non solum eorum, quae fecistis, & quo imminet modo in operibus processistis, sed etiam inten judicium, tionum,

V. Strictissimi cogitationes seruiabitur.